

PROGRAMĂ LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ-ETAPA III

CLASA PREGĂTITOARE

- Înțelegerea textului
 - text, ilustrații.
 - identificarea unor ilustrații, persoane, obiecte.
- Elemente de construcție a comunicării
 - litere mici și mari de tipar: citirea cuvintelor;
 - propoziția, enunțul, formularea propozițiilor cu suport intuitiv;
 - ordonarea propozițiilor pe baza unui suport intuitiv;
 - desenarea literelor de tipar;
 - elemente de construcție a comunicării – propoziții, cuvinte, silabe, sunete;
 - cuvinte cu sens asemănător; cuvinte cu sens opus;
- Fonetica;
 - sunete specifice limbii române;
 - despărțirea cuvintelor în silabe;
 - cuvinte alcătuite din una, două sau trei silabe.

CLASA I

- Înțelegerea textului
 - citirea cuvintelor, citirea propozițiilor, citirea textelor;
 - cuvântul, propoziția, enunțul;
 - identificarea unor persoane, obiecte;
 - formularea de răspunsuri;
 - utilizarea cuvintelor noi în contexte adecvate;
 - alfabetul limbii române: litere mici și mari de mână și de tipar;
 - grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi;
- Elemente de construcție a comunicării
 - simboluri neconvenționale folosite în exprimarea scrisă;
 - litere mici și mari de mână și de tipar;
 - grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi;
 - propoziții, cuvinte, silabe, sunete;
 - sunete specifice limbii române, articularea vocalelor și consoanelor;
 - despărțirea cuvintelor în silabe, cuvinte alcătuite din una, două sau trei silabe;
 - cuvinte cu sens asemănător, cuvinte cu sens opus; cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit;
 - scrierea cu majusculă la începutul propoziției; scrierea cu majusculă a substantivelor proprii (fără terminologie);
- Punctuația
 - Punctul, semnul întrebării, linia de dialog;
 - Scrierea funcțională – copieri, transcrieri, dictări;
 - Scrierea imaginativă – alcătuirea de propoziții/ enunțuri (fără teoretizări).

CLASA a II-a

- Înțelegerea textului
 - Textul. Titlul. Autorul;

- Dialogul – convorbirea între două sau mai multe persoane; – Recunoașterea personajelor; – Inițierea, menținerea sau încheierea unui schimb verbal; – Exprimarea propriei păreri în legătură cu un fapt;
- Formularea unor întrebări și răspunsuri;
- Textul literar – textul narativ, textul liric (fără terminologie);
- Povestirea unor fapte și întâmplări după benzi desenate și după ilustrații; – Scrierea corectă a cuvintelor.

- Elemente de construcție a comunicării

- Propoziția. Cuvântul. Silaba;
- Despărțirea în silabe a cuvintelor;
- Propoziția – alcătuirea de propoziții și oferirea de informații despre obiecte, ființe, fapte, întâmplări din viața personală sau despre identitatea persoanelor cunoscute, personaje din povești, aspecte ale vieții cotidiene etc.;
- Construirea de dialoguri în situații concrete;

- Punctuația.

- Semnele de punctuație: punctul, virgula, semnul întrebării, linia de dialog, două puncte;
- Lexicul. Cuvântul – grup de sunete asociat cu un înțeles;
- Cuvinte cu sens asemănător; cuvinte cu sens opus; cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit;
- Noțiuni de fonetică. Sunetul și litera – corespondența între ele; Vocale și consoane;
- Scrierea funcțională: copieri/ transcrieri de texte; biletul;
- Scrierea corectă a cuvintelor – scrierea cu litera mare la începutul propoziției;
- Scrierea cu literă mare a substantivelor proprii (fără referire la terminologia gramaticală);
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupurile de litere: ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi;
- Scrierea corectă a cuvintelor într-o, într-un, dintr-o/ dintr-un, sau/ s-au, sa/ s-a.
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin diftongii oa, ea, ia, ie, ua, uă (fără terminologie);
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin literele î și â (fără cuvintele derivate cu prefixe de la cuvinte care încep cu î);
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin litera x;
- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin consoana m înaintea de p sau b.
- Scrierea imaginativă
- Alcătuirea unor texte scurte (de 3-7 enunțuri), pe baza unui suport vizual (imagini, benzi desenate) sau a unui șir de întrebări;
- Așezarea textului în pagina caietului: plasarea titlului, folosirea alineatului, respectarea spațiului dintre cuvinte

CLASA a III-a

1. Formarea capacității de lectură/citire

- Cartea (așezarea textului în pagină). **Cuprinsul. Tipuri de litere de tipar**¹
- Textul literar. Textul narativ. Recunoașterea personajelor. **Delimitarea textului în fragmente logice.**

Dialogul ca element constitutiv al unui text narativ (recunoaștere)

- Poezii cu tematică diversă. **Strofa. Versul**
- **Textul nonliterar: reclama**

2. Formarea capacității de comunicare

Comunicarea orală. Componentele comunicării dialogate

Formularea ideilor principale. Povestirea a unui fragment dintr-un text narativ

Propozițiilor exclamative, enunțiative și interogative

Dialogul. Construirea de dialoguri în situații concrete sau **imaginare**. Realizarea unor acte de vorbire:

- inițierea, menținerea și încheierea unui schimb verbal;
- **utilizarea formulelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare;**
- formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri;
- povestirea unor fapte și întâmplări, după un suport vizual sau **după un plan de idei dat;**
- **exprimarea acordului sau a dezacordului în legătură cu un fapt sau cu atitudinea unei persoane.**

Comunicarea scrisă. Procesul scrierii. Organizarea textului scris. Scrierea caligrafică. Așezarea corectă în pagină: plasarea titlului, folosirea aliniatelor.

Părțile componente ale unei compuneri (introducerea, cuprinsul, încheierea)

Ortografia și punctuația

Scrierea corectă a cuvintelor. Scrierea corectă a cuvintelor care conțin consoana m înainte de p sau b Scrierea

corectă a cuvintelor care conțin diftongii oa, ea, ia, ie, ua, uă, a celor care conțin â și î (actualizare) Scrierea

corectă a cuvintelor într-o, într-un, dintr-o, dintr-un (actualizare), **printr-o, printr-un**

Utilizarea ortogramelor s-a/sa; s-au/sau; i-a/ia; i-au/iau; l-a/la; ne-a/nea; ne-am/neam

Semnele de punctuație: punctul, semnul întrebării, semnul exclamării, linia de dialog, două puncte, virgula (numai în cazul substantivelor în vocativ și în enumerare)

Contexte de realizare

a) Scrierea funcțională (cu scop practic, informativ). Copieri, transcrieri, dictări, **felicitatea, cartea poștală, *invitația**

b) Scrierea imaginativă. Compunerea unor scurte texte (7-15 enunțuri) pe baza unui suport vizual: după ilustrații; șir de întrebări; ***pe baza unor cuvinte de sprijin. Compunerea după plan de idei. Compunerea cu început/sfârșit dat**

c) Scrierea despre textul literar. Formularea în scris a răspunsurilor la întrebări. Povestirea scrisă a unor fragmente din text. **Planul simplu de idei. *Formularea de întrebări în legătură cu conținutul textului. *Povestirea unor texte de mică întindere după un plan de idei**

3. Elemente de construcție a comunicării

- Lexicul: Cuvântul. Cuvintele cu formă diferită și sens asemănător. Cuvintele cu sens opus
- Fonetică: Sunetul și litera. Vocalele și consoanele. **Scrierea și pronunțarea cuvintelor care încep cu e (pronume personale, verbul a fi). Scrierea și pronunțarea cuvintelor care cuprind diftongi. Scrierea și pronunțarea cuvintelor care conțin vocale în hiat: ee, ii, (fără terminologia dată) și a cuvintelor care conțin x. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe (probleme de scriere).**
- Morfologia. **Cuvântul - parte de vorbire**

Substantivul. Substantive comune și substantive proprii. Numărul

Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul pe care îl determină. *Ortografia adjectivelor terminate în "-iu"

¹ Ceea ce apare cu scris îngroșat reprezintă o noțiune nouă.

Pronumele. Pronumele personal. Persoana. Numărul. Pronumele personal de politețe

Numeralul. Probleme de ortografie și de ortoepie: scrierea numeralelor simple și a* celor compuse - fără terminologie

Verbul. Persoana. Numărul. Probleme de ortografie și de ortoepie a verbelor a fi și a lua

• **Sintaxa: Partea de propoziție. Funcția sintactică de subiect. Subiectul exprimat prin: substantiv, pronume personal. Funcția sintactică de predicat. Acordul predicatului cu subiectul. Părți principale de propoziție. Părți secundare de propoziție. Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată**

CLASA a IV-a

1. Formarea capacității de lectură/citire

• Textul literar. Textul narativ. Delimitarea textului în fragmente logice. Dialogul ca element constitutiv al unui text narativ. **Recunoașterea și determinarea spațiilor și temporali ai acțiunii. Personajul literar - trăsături fizice, trăsături morale**

• Poezii cu tematică diversă. Strofa. Versul

• Textul nonliterar: **afișul, articole din reviste pentru copii**

2. Formarea capacității de comunicare

Comunicare orală. Componentele comunicării dialogate. Formularea ideilor principale. Povestirea unui fragment dintr-un text narativ. **Povestirea unor texte citite**

Propoziții enunțiative (propriu-zise și exclamative) și interogative. Constituirea de dialoguri în situații concrete sau **imaginare**. Realizarea unor acte de vorbire:

- utilizarea formulelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare;
- formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri;
- povestirea unor fapte și întâmplări;
- exprimarea acordului sau a dezacordului în legătură cu un fapt sau cu atitudinea unei persoane.

• **Comunicare scrisă**

Organizarea textului scris. Părțile componente ale unei compuneri: introducerea, cuprinsul, încheierea. **Planul inițial al compunerii**

Ortografia și punctuația

Scrierea corectă a cuvintelor. **Utilizarea ortogramelor v-a/va; n-ai/nai; ce-l/cel; nu-l/n-o/nu-i/; n-am/n-are/n-ați/n-au** etc. Semnele de punctuație. **Ghilimelele. *Punctele de suspensie**

Contexte de realizare:

a) Scrierea funcțională (cu scop practic, informativ). **Invitația, *scrisoarea**

b) Scrierea imaginativă (compuneri libere). Compunerea după un suport vizual. Compunerea după plan dat.

Compunerea după un plan propriu de idei. Compuneri cu început/sfârșit dat.

Compunerea pe baza unor cuvinte și a unor expresii date. Compunerea cu titlu dat.

Compunerea narativă liberă. *Compunerea narativă în care se introduce dialogul

c) Scrierea despre textul literar. Povestirea scrisă a unor fragmente din text. Planul simplu de idei. **Formularea de întrebări în legătură cu conținutul textului. Planul dezvoltat de idei. Povestirea unor texte de mică întindere după un plan de idei. *Transformarea textului dialogat în text narativ**

3. Elemente de construcție a comunicării

• Lexical: Cuvântul. Cuvintele cu formă diferită și sens asemănător. Cuvintele cu sens opus. **Cuvintele cu aceeași formă, dar cu sens diferit**

• Fonetică. Despărțirea cuvintelor în silabe

• **Morfologia**

Verbul. Persoana și numărul. **Timpul: prezent, trecut (toate formele), viitor (forma literară).** Funcția sintactică: predicat. Probleme de ortografie și de ortoepie a verbelor “a fi” și “a lua”

Substantivul. Genul. Numărul. Funcția sintactică: subiect; parte secundară de propoziție

Pronumele. Pronumele personal. Numărul. Persoana. **Genul.** Pronumele personal de politețe. Funcția sintactică: subiect; ***parte secundară de propoziție**

Numeralul. Probleme de ortografie și ortoepie: **numeralele cardinale compuse, numeralul ordinal**

Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul pe care îl determină. **Poziția adjectivului față de substantiv în propoziție. Ortografia adjectivelor terminate în "-iu"**

• **Sintaxa propoziției.** Propoziția simplă și propoziția dezvoltată. ***Propoziția enunțiativă, afirmativă, negativă**

Predicatul verbal

Subiectul. Subiectul simplu și *subiectul multiplu. Părțile de vorbire prin care se exprimă subiectul (substantiv, pronume personal). **Acordul predicatului cu subiectul**

Atributul - parte secundară de propoziție care determină un substantiv. Atributul exprimat prin: substantiv, adjectiv, *numeral cu valoare adjectivală

Complementul - parte secundară de propoziție care determină un verb.

Complementul exprimat prin substantiv. *Complementul exprimat prin pronume